

- 46 Jfr. ROH, s. 154—56.
- 47 Nygaardsvold: «Beretning», s. 25.
- 48 ROH, s. 41—42.
- 49 Jfr. Innst. I, Bilag, b. II, Bilag nr. 8, s. 309—12. Jfr. også Innst. VI, s. 241—43.
- 50 Jfr. Innst. I, Bilag, b. II, Bilag nr. 8, s. 310. Jfr. ad kapitulasjonen UDA 27.5/2. Sml. den tyske kapitulasjon i mai 1945. Se Walther Lüdde-Neurath: «7 Tage Schattenkabinett Dönitz», der det pekes på at regjeringen Dönitz sto overfor et valg mellom to alternativ: (1) kapitulasjon eller (2) en langsom, men offerkrevende utebbing av den tyske militære motstand. Dönitz valgte det første, heter det, fordi han ønsket «Vermeidung weiterer Verluste an Gut und Blut», «Vermeidung der Chaos» og «Verpflichtung der Sieger». Om dette siste punkt heter det: «Bei Nichtabschluss einer Kapitulation befürchtete man eine einseitige Verewigung des Kriegszustandes, und schreckte vor allem vor den Gefahren zurück, die in staats- und völkerrechtlicher Hinsicht durch das leichtsinnige Heraufbeschwörens eines Vakuums entstehen mussten. Es war in erster Linie Schwerin-Krosigk, der diese Gedanken entwickelte und vertrat. Er sah im Gegenteil in dem «Vertrag» der Kapitulation ein Mittel, die Sieger an die Grundzüge des Völkerrechts zu binden.» Utdrag av boken er tr. i «Die Welt», 10. 5. 1949.
- 51 Regjeringen Nygaardsvolds stilling til *fortsatt* militær motstand etter 7. 6. 1940 har vært et omstridt spørsmål og et spørsmål av betydning, fordi man har viller koble det sammen med spørsmålet om fortsatt krigstilstand mellom Norge og Tyskland. Flere tiltalte under og etter landssvikoppgjøret har påberopt seg at krigstilstanden mellom de to land opphørte i og med kapitulasjonserklæringen 10. 6. 1940. Jfr. f. eks. Haakon Meyer i «Det annet syn». Det er imidlertid hevet over enhver tvil og bekreftet både av tyske og norske kilder at krigstilstanden *fortsatte* helt frem til den formelle fredsslutning med (Vest-)Tyskland etter krigen. Den kapitulasjonserklæring som oberstløytnant Roscher Nielsen undertegnet på vegne av den norske overkommando gjaldt *kun* de norske *landstridskrefter i Norge*. Flåten og flyvåpenet hadde forlatt Norge og fortsatte den militære motstand fra utlandet (Jfr. UDA 27.5/2. Jfr. også referat i «N. H. & S. T.» 27. 11. 1947). Jfr. «VG» 24. 3. 1949, som gjengir deler av innstillingen fra Den militære undersøkelseskommisjon av 1946 ang. Hærens overkommando og Forsvarets overkommando og som gjengir en ordre av 7. 6. 1940 fra Forsvarsdepartementet til den norske overkommando om at krigen skulle *fortsette på andre fronter*. Regjeringen Nygaardsvolds beslutning av 7. 6. 1940 om fortsatt motstand er dog uklar. I statsrådprotokollen som inneholder referat av statsrådsmøtet i Norge 7. 6. 1940 står det tydelig at kampen og motstanden skulle fortsette. Denne protokollen ble imidlertid satt opp *etter* Regjeringens ankomst til Storbritannia. På den annen side hadde Nygaardsvold etter krigen i «Arbeiderbladet» en artikkel, som kunne tyde på at der foreligger to versjoner av beslutningen av 7. 6. 1940 om fortsatt motstand. Denne siste versjon avviker på et vesentlig punkt fra den offisielle i statsrådprotokollen, idet den *kan* tydes dithen at motstanden *ikke* skulle fortsette. Det har vært fremsatt spørsmål om regjeringen Nygaardsvold i Norge 7. 6. 1940 besluttet å oppgi motstanden og om den først *etter* ankomsten til London kom på andre tanker. Med andre ord: om beslutningen om fortsatt militær

s. 241—43.
DA 27.5/2.
«7 Tage
overfor et
en offerkre-
første, heter
blut», «Ver-
punkt heter
iseit». Ver-
hren Glück,
lige Herauf-
ie Schwerin-
nteil in dem
des Völker-

7. 6. 1940
an har villet
orge og Tysk-
seg at krigs-
ringen 10. 6.
id hevet over
nden fortsatte
krigen. Den
net på vegne
fjer i Norge.
motstand fra
7. 11. 1947).
militære under-
rets overkom-
mentet til den
nter. Regjer-
stand er dog
tøtet i Norge
Det proto-
annia. På den
artikkel, som
7. 6. 1940 om
t fra den offi-
en if skulle
lsvola i Norge
omsten til Lon-
fortsatt militær

- motstand slik som den offisielt foreligger i statsrådprotokollen er en senere omredigering av den opprinnelige beslutning om ikke å fortsette motstanden. Haakon Meyer i «Det annet syn» forfekter den påstand at Regjeringen først i London bestemte seg for fortsatt militær motstand. Jfr. en kunngjøring i bladet «Finnmarken». (Fotostat ved Inst.) Jfr. Innst. I, b. II, Bilag 8, s. 309—13.
- 52 «Elverumsfullmakten» står først i «Norsk Lovtidende» 1940—45 («Londonutgaven»). Jfr. Innst. VI, s. 24—25 og s. 236—40. Jfr. UDA 1.5/4, 17827/41. «Elverumsfullmakten» var den formelle hjemmel for alle forordninger eldre enn 14. 6. 1945, da det norske Storting igjen kom sammen. Jfr. «Morgenbladet» 25. 10. 1946, som gjengir innstilling fra Stortingets Protokoll-komité angående regjeringsprotokoll fra 1940. Det heter at Protokoll-komiteen erklærte «Elverumsfullmakten» av 9. 4. 1940 gyldig, selv om formene for vedtagelsen ikke var fullkomne. Jfr. Castberg som sier at «nødretten» var fullt tilstrekkelig som grunnlag for vedtagelsen.
- 53 Jfr. Innst. VI, s. 25—33: «Forhandlinger om et konsultativt råd.» Jfr. også ROH, s. 103—04, 207—10, 227—31.
- 54 ROH, s. 136—37 og s. 145.
- 55 Regjeringen var tidvis supplert med J. L. Mowinkel og Arne Sunde av Venstre, Sven Nielsen av Høyre, Jakob Vik og Anders Fjelstad av Bondepartiet, samt Paul Hartmann fra «Hjemmefronten», jfr. Innst. VI, s. 19—23.
- 56 Jfr. Jakob Schive til UK, 3. 2. 1947: «Col. Wilson skal i en rapport ha uttalt at Milorg var sprunget ut fra konservative kretser. Det er vel mulig at slike forestillinger også har gjort seg gjeldende innen Regjeringen.» Uttrykket «borgerlig Milorg» ble flittig brukt av kommunistene i odigs betydning, især fra 1944, etter at deres krav om «Frihetsråd» og kommunistisk representasjon i hjemmefrontens ledelse ikke ble imøtekommet. Da dukket også klisjeen «borgerlig militærdiktatur» hyppig frem i den hemmelige kommunistiske propaganda.
- 57 Jfr. oberstløytnant Paal Frisvold til forf.: da tvangsevakueringen av Finnmark var pågått en tid, ble det i Storbritannia utarbeidet planer om å sende såkalte Nissen Huts, etc. til Finnmark på et norsk skip. Frisvold var på den tid norsk liaison-offiser til Special Force 134, H.Q., under general Sir Andrew Thorne. P. g. a. situasjonen i Frankrike, ble det sagt, kunne det ikke skaffes skip til Finnmark. Frisvold bemerket da at dersom de norske sjøfolk fikk vite at man på høyeste allierte hold ikke fant å kunne avse et skip til Norge, ville det ikke være utenkelig at norske sjøfolk som protest ville gå i land. Det ble da sendt et skip med de nevnte forsyninger til Finnmark.
- 58 Den såkalte «Flysaken» er et eksempel. Den norske regjering og Forsvarets Overkommando ønsket pr. fly å overføre norske flyktninger i Sverige til Storbritannia for der å utdanne dem til soldater. De allierte (britiske) myndigheter trenerte saken med den begrunnelse at det av hensyn til den totale allierte krigføring ikke var mulig å skaffe fly til et slikt projekt. Jfr. Innst. VI, s. 62—63. Jfr. UDA 27.5/11. Jfr. FA, avd. FO IV, sak 17B4: «Flysaken».
- 59 Jfr. Innst. VI, s. 54—79.
Jfr. UDA 25.1/10 9367/43 om «Emigrantregjeringene» under krigen 1939—45, alment. Jfr. CHDG, 1950, nr. 3, s. 12: «Pour les Alliés, la Résistance n'était